

Presse og Information

Den Europæiske Unions Ret
PRESSEMEDDELELSE NR. 59/20

Luxembourg den 13. maj 2020

Domme i sag T-607/17, Volotea mod Kommissionen,
i sag T-716/17, Germanwings mod Kommissionen, og i sag T-8/18, easyJet
mod Kommissionen

Retten frifinder Kommissionen i søgsmålene anlagt til prøvelse af Kommissionens afgørelse, som fastslår, at støtte ydet af Italien til flere luftfartsselskaber, som betjener Sardinien, er ulovlig

Operatørerne af lufthavnene på Sardinien var ikke støttemodtagere, men alene mellemhænd mellem den autonome region Sardinien og luftfartsselskaberne, som derfor skulle tilbagebetale den offentlige støtte til regionen

Ved dommene i sagerne easyJet mod Kommissionen (sag T-8/18), Volotea mod Kommissionen (sag T-607/17) og Germanwings mod Kommissionen (sag T-716/17), afsagt den 13. maj 2020, **frifandt Retten Kommissionen i de søgsmål, som luftfartsselskaberne easyJet, Volotea og Germanwings (herefter »luftfartsselskaberne«) havde anlagt med påstand om annullation af Europa-Kommissionens afgørelse af 29. juli 2016, hvorved det blev fastslået, at støtte ydet af Italien til flere europæiske luftfartsselskaber, herunder de tre berørte luftfartsselskaber, som betjener Sardinien, var delvis uforenelig med det indre marked**¹.

Ifølge denne afgørelse **udgjorde** den støtteordning, som, i Italien, var indført af den autonome region Sardinien (herefter »regionen«) med henblik på at udvikle lufttrafikken, **statsstøtte ydet til de pågældende luftfartsselskaber og ikke til operatørerne af de største lufthavne på Sardinien (Alghero, Cagliari-Elmas og Olbia).**

I 2010 tillod en regionallov², anmeldt af Italien til Kommissionen i medfør af artikel 108, stk. 3, TEUF, finansiering af øens lufthavne med henblik på at udvikle lufttrafikken, bl.a. ved en sæsonspredning af flyforbindelserne til Sardinien. Denne regionallov blev gennemført ved en række foranstaltninger vedtaget af regionens ledelse (regionalloven og de vedtagne foranstaltninger benævnes i det følgende under ét »de omtvistede foranstaltninger«).

De omtvistede foranstaltninger indeholdt bl.a. bestemmelser om indgåelse af kommercielle aftaler mellem lufthavnsoperatørerne og luftfartsselskaberne med henblik på at forbedre lufttransporten til øen og sikre fremme af Sardinien som turistmål. De fastsatte desuden betingelserne og fremgangsmåderne for regionens tilbagebetaling til lufthavnsoperatørerne af de beløb, som de sidstnævnte havde betalt til luftfartsselskaberne i henhold til disse aftaler.

Den 29. juli 2016 vedtog Kommissionen en afgørelse, som fastslog, at støtteordningen indført ved de omtvistede foranstaltninger var delvis uforenelig med det indre marked, og som anordnede tilbagesøgning af den omhandlede støtte fra de luftfartsselskaber, som ansås for modtagere af støtten. Luftfartsselskaberne påberåbte sig til støtte for deres annullationssøgsmål flere anbringender om navnlig retlige fejl med hensyn til begrebet statsstøtte, muligheden for at begrunde den omtvistede støtte og pålægget om tilbagesøgning af den omtvistede støtte.

Hvad indledningsvis angår komponenterne af statsstøtte fastslog Retten for det første, at Kommissionen med rette havde fundet, **at luftfartsselskaberne var modtagere under den**

¹ Kommissionens afgørelse (EU) 2017/1861 af 29.7.2016 om Italiens statsstøtte SA33983 (2013/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/N) – Italien – Kompensation til lufthavne på Sardinien for forpligtelser til offentlig tjeneste (EUT 2017, L 268, s. 1).

² Legge regionale n° 10/2010 – Misure per lo sviluppo del trasporto aereo (regionallov nr. 10/2010 om foranstaltninger med henblik på udvikling af lufttrafikken) (Bollettino ufficiale della Regione autonoma della Sardegna n° 12 af 16.4.2010).

omtvistede støtteordning, fordi de var blevet tildelt en fordel ved hjælp af statsmidler ved betalinger, som kunne tilregnes regionen.

Retten bekræftede herved for det første, at **betalingerne gennemført af lufthavnsoperatørerne til luftfartsselskaberne i medfør af de indgåede aftaler var udtryk for en anvendelse af statsmidler**, eftersom midlerne betalt af regionen til lufthavnsoperatørerne var blevet anvendt til at gennemføre de omhandlede betalinger. For at underbygge denne konklusion analyserede Retten **de fremgangsmåder, som var fastsat for regionens tilbagebetaling af betalingerne foretaget af lufthavnsoperatørerne til luftfartsselskaberne i medfør af de indgåede aftaler**. Retten bemærkede således, at der fandtes en kontrolmekanisme, der undergav tilbagebetalingen af de tildelte midler, som i øvrigt fandt sted i flere faser, en betingelse om fremlæggelse af regnskabsrapporter og af dokumentation for, at de aftaler, i medfør af hvilke betalingerne havde fundet sted, var i overensstemmelse med de mål, som blev forfulgt med regionalloven, samt for, at aftalerne blev gennemført korrekt. Retten udledte heraf, at forbuddet mod statsstøtte kunne anvendes på de betalinger, som lufthavnsoperatørerne havde foretaget til luftfartsselskaberne i medfør af de omtvistede foranstaltninger.

Retten fremhævede for det andet hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt regionen kunne tilregnes betalingerne gennemført af lufthavnsoperatørerne til fordel for luftfartsselskaberne, at omfanget af statens kontrol af tildelingen af en fordel også skal tages i betragtning med henblik på at afgøre, om de offentlige myndigheder er involveret i vedtagelsen heraf, og hvis dette ikke er tilfældet, kan disse myndigheder ikke tilregnes den tildelte fordel. Retten fandt i forbindelse med undersøgelsen af den anfægtede afgørelse i lyset af disse kriterier, at i den foreliggende sag **viste omfanget af den kontrol, som regionen havde foretaget af tildelingen af midler til luftfartsselskaberne, at regionen var involveret i tilrådgivningsstillingen af midlerne**. De omtvistede foranstaltninger havde således gjort det muligt for regionen at udøve en tæt kontrol med de lufthavnsoperatører, som havde besluttet at ansøge om de finansieringsforanstaltninger, som var fastsat inden for rammerne af den omtvistede støtteordning. Denne kontrol gav sig til udtryk i den forudgående godkendelse af deres forretningsplaner eller i betingelserne for tilbagebetaling af beløbene udbetalt til luftfartsselskaberne. Ifølge Retten viste regionens udøvelse af en sådan kontrol, at de omhandlede finansieringsforanstaltninger kunne tilregnes regionen. Retten godkendte derfor Kommissionens afgørelse, for så vidt som det heri blev fastslået, at **lufthavnsoperatørerne kunne anses for mellemmænd mellem regionen og luftfartsselskaberne**, eftersom de i fuldt omfang havde overført midlerne modtaget fra regionen til de sidstnævnte og således havde handlet i overensstemmelse med instrukserne modtaget fra regionen ved hjælp af forretningsplaner godkendt af sidstnævnte.

Retten godkendte for det tredje Kommissionens konklusion, hvorefter **lufthavnsoperatørerne ikke var modtagere under den omtvistede støtteordning**. Retten fandt følgelig også, at Kommissionen med rette ikke havde undersøgt transaktionerne gennemført mellem luftfartsselskaberne og lufthavnsoperatørerne i lyset af kriteriet om den private aktør i en markedsøkonomi. Disse operatører, som ikke var ejet af regionen, havde, i det væsentlige, blot gennemført den omtvistede støtteordning indført af regionen. Hvad derimod angår anvendelsen af dette kriterium på regionens afgørelser fandt Retten, at denne ikke havde handlet som investor, eftersom den havde indført den omhandlede støtteordning alene med henblik på den økonomiske udvikling af øen. Forudsat at regionen handlede som aftager af tjenester i form af forøgelse af lufttrafikken og i form af markedsføring, fremhævede Retten, at det kunne udelukkes, at der var tale om en fordel, som udgjorde støtte, ikke fordi der forelå gensidige tjenester, men på grund af erhvervelsen af de omhandlede tjenester efter reglerne om indgåelse af offentlige kontrakter fastsat i EU-retten, eller i det mindste ved tilrettelæggelsen af en åben og gennemsigtig procedure, som sikrede overholdelse af princippet om ligebehandling af tjenesteudbydere og erhvervelse af tjenester til markedspriser. I den foreliggende sag **anså Retten ikke** de indkaldelser af interessetilkendegivelser, som blev offentliggjort forud for **indgåelsen af aftalerne med luftfartsselskaberne, for at svare til udbudsprocedurer, idet der navnlig ikke forelå nogen form for udvælgelse efter præcise kriterier** blandt de luftfartsselskaber, som besvarede indkaldelserne.

Retten fandt for det fjerde, at Kommissionen kunne kvalificere de omtvistede foranstaltninger som »statsstøtteordninger«, hvilket gjorde det muligt for Kommissionen, også med henblik på at reducere dens administrative byrde, at holde sig til en undersøgelse af disse foranstaltningers almindelige karakteristika uden at foretage en individualiseret undersøgelse af hver af de betalinger, som blev foretaget i medfør af denne ordning. I denne forbindelse var den manglende formelle identificering af luftfartsselskaberne som endelige og reelle modtagere af den omtvistede støtte i lov nr. 10/2010 – hvilken lov tværtimod angav lufthavnsoperatørerne som modtagere – ikke til hinder for kvalificeringen af de omtvistede foranstaltninger som »støtteordning«, eftersom Kommissionen kunne basere sig på samtlige elementer i den indførte lov for at underbygge sin konklusion.

For det andet forkastede Retten luftfartsselskabernes klagepunkter vedrørende manglende konkurrencefordrejning og manglende påvirkning af samhandelen mellem medlemsstater. I sag T-716/17 udelukkede Retten bl.a., at luftfartsselskabet i denne forbindelse med føje kunne påberåbe sig den begrænsede størrelse af den betaling, som selskabet havde modtaget fra operatøren af lufthavnen i Cagliari-Elmas. Argumentationen om, at forekomsten af støtte skulle have været undersøgt i forhold til en sådan operatør, var således allerede blevet forkastet som ugrundet. I sin stillingtagen til klagepunktet om, at Kommissionen burde have undersøgt, om den omtvistede betaling udgjorde de minimis-støtte, bemærkede Retten, at Kommissionen i forbindelse med undersøgelsen af en støtteordning kan begrænse sig til at undersøge den omhandlede ordnings karakteristika, uden at den har pligt til at foretage en analyse af den støtte, som er tildelt i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en sådan ordning, således at **det tilkommer de nationale myndigheder at undersøge den individuelle situation for hver virksomhed berørt af en tilbagesøgning**. Retten konkluderede på baggrund heraf, **at det ikke påhvilede Kommissionen at undersøge, om den omtvistede betaling var en de minimis-betaling**. I sag T-607/17 godkendte Retten desuden Kommissionens valg om ikke at anvende forordning nr. 360/2012³ i den anfægtede afgørelse. Luftfartsselskabet havde ikke i denne sag godtgjort, at der forelå klart definerede forpligtelser til offentlig tjeneste inden for rammerne af hver af de flyforbindelser, med hensyn til hvilke selskabet havde modtaget en finansiering i medfør af de omtvistede foranstaltninger.

Endelig fastslog Retten, i sagerne T-8/18 og T-607/17, at Kommissionen ikke havde tilsidesat princippet om beskyttelse af den berettigede forventning ved at anordne tilbagesøgning af beløbene oppebåret af luftfartsselskaberne til gennemførelse af aftalerne indgået med lufthavnsoperatørerne i medfør af de omtvistede foranstaltninger. Retten bemærkede i denne forbindelse, at **luftfartsselskaberne ikke kunne have nogen berettiget forventning om, at støtten var lovlig**, eftersom den var ulovlig, fordi den var blevet gennemført uden at afvente, at Kommissionen udtalte sig om de foranstaltninger, som var blevet anmeldt til den. De kunne heller ikke have nogen berettiget forventning med hensyn til den kommercielle karakter af deres kontraktforhold med lufthavnsoperatørerne, eftersom de ikke kunne være uvidende om de finansieringsmekanismer, som var fastsat i regionalloven, der havde været genstand for en officiel offentliggørelse på nationalt plan, og derfor om, at de pågældende midler kom fra staten.

BEMÆRKNING: Der kan iværksættes appel, der er begrænset til retsspørgsmål, for Domstolen til prøvelse af Rettens afgørelse inden for to måneder og ti dage efter forkyndelsen af denne.

BEMÆRKNING: Annullationsspørgsmål tilsigter annullation af retsakter vedtaget af EU-institutionerne, som er i strid med EU-retten. Medlemsstater, EU-organer og borgere kan under nærmere bestemte betingelser indbringe sådanne sager for Domstolen eller Retten. Hvis sagsøgeren får medhold, annulleres retsakten. Såfremt annullationen af retsakten indebærer, at der opstår et retligt tomrum, skal dette afhjælpes af vedkommende institution.

Dette er et ikke-officielt dokument til mediernes brug og forpligter ikke Retten.

³ Kommissionens forordning (EU) nr. 360/2012 af 25.4.2012 om anvendelse af artikel 107 og 108 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på de minimis-støtte ydet til virksomheder, der udfører tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse (EUT 2012, L 114, s. 8).

Dommene ([T-607/17](#), [T-716/17](#) og [T-8/18](#)) offentliggøres på webstedet CURIA på afsigelsesdagen.

Kontakt i Presse- og Informationsafdelingen: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127